

Розділ I

ДИВО

Казан, примруживши очі й засунувши сірого носа між передніми лапами, лежав мовчазно й нерухомо. Скеля — і та могла видатися живішою, ніж він. Жоден його мускул не здригався, ні волосина не рухалась, ані повіки не смикались. Одначе кожна краплина дикої крові в його доладному тілі вирувала у хвилюванні, що його Казан ніколи досі не відчував. Кожен нерв і кожна волокнина в його чудових м'язах були напружені, як сталевий дріт. Він, на чверть вовк, на три чверті гаскі¹, усі чотири роки свого життя жив серед дикої природи. Цей звір знав, що таке знемагати на голод і холод. Довгими арктичними ночами звик він до ридай-вітру, який проноситься над голою північною пустелею. Часто доводилося йому вчувати шум стрімких весняних водоток і гуркіт порогів, скулюватися від реву страшенної бурі. Його шия й боки були пошрамовані в боях, а очі почервоніли від колючих сніговиць. Його звали Казан, Дикий Пес. Це був велет серед собі подібних, до того ж не знав він страху, як і ті люди, що гнали його поперед себе через небезпеки цього крижаного світу.

Досі він не зазнавав страху. Ніколи раніше не відчував бажання повернути навітікача — навіть того страшного дня в лісі, коли став до смертельного бою з великою сірою риссю й поборов її. Він не знав, що його так настрахало, однак усвідомлював, що перебуває в іншому світі, де багато речей лякають і тривожать. Це був його перший контакт із цивілізацією.

¹ Гаскі — порода їздових собак. (Тут і далі прим. перекл., якщо не вказано інше.)

Хоч би господар скоріше повернувся й забрав його з дивної, всуціль наповненої моторошними речами кімнати! Зі стін на нього витріщалися величезні людські обличчя. Вони не рухались і нічого не казали. Так на Казана ще зроду ніхто не дивився. Він згадав, що такий погляд мав раз його попередній господар, коли, тихий і задубілий від холоду, лежав у снігах. Тоді вовкопес довго сидів біля нього й завивав пісню смерті. Та ці люди на стінах на вигляд були живі й водночас скидалися на мертвих.

Раптом Казан злегка нашорошив вуха. Він почув кроки, потім тихі голоси. Один із них належав його господареві. А от другий голос кинув його в дрож. Йому здалося, що колись, дуже давно, ще, певно, щеням, він чув такий от самий дівочий сміх уві сні. Цей сміх випромінював заразóm таку дивовижну щасливість, глибоке любовне хвилювання й душевний чар, що Казан мимохіть підняв голову, тількино вони ввійшли в кімнату, і подивився прямо на них. Його червоні очі заблищали. Він одразу збагнув, що вона багато значить для його господаря, адже рука того обіймала її стан. У променях яскравого світла Казан розгледів її світло-русе волосся, червоні, як кетяги калини, щічки й синьо-волошкові сьайні очі. Дівчина побачила пса і, скрикнувши, стрімголов кинулася до нього.

— Стій! — заволав чоловік. — Він небезпечний! Казане...

Вона стала навколішки поруч із суцільно пухнастим, милим і красивим собакою. Її очі сяяли захватом, а руки заледве його не торкалися. Чи мав він тепер відступити назад? Чи, може, слід було б її вкусити? Хто вона така: чи не ворог, як оті штуки, що висять на стінах? Чи не перегризти б їй білу горлянку? Він побачив, як сплотнілий із переляку чоловік кинувся вперед. У цей час її рука торкнулася собачої голови, і Казан відчув, як усе його тіло, до останньої клітиночки, пройнялося неабияким збудженням. Обіруч дівчина підняла голову пса, так, що її обличчя було дуже близько, і промовила, ледь не пустивши сльозу:

— От ти який, Казане! Дорогий мій Казан, мій геройський собацюра. Ось хто привів його до мене додому живим, коли всі інші повмирали! Мій Казан, мій герой!

А потім — от так предиво! — жінка обличчям притислася до Казана, і той відчув на собі тепло її дотику.

Увесь цей час Казан не рухався. Він ледве дихав. Здавалося, що минуло ой як багато часу, доки дівчина відвела своє обличчя. І коли вона це зробила, у її синіх очах бриніли сльози. Чоловік, міцно стиснувши кулаки і зціпивши зуби, стояв над ними.

— Ще не було такого, щоб він кому-небудь дозволив себе торкатися, та ще й голими руками, — сказав він притишеним здивованим голосом. — Відходь помалу, Ізабело. Боже мій, це ж треба!

Казан, не відводячи від дівчини своїх налитих кров'ю очей, тихо завив. Він хотів знову відчутти її руку, хотів ще раз торкнутися її обличчя. Якщо зважиться на таке, його, мабуть, відлупцюють кийком! Але тепер цей звір не мав на думці нічого поганого. За неї він уже ладен був убити. Ні разу не змигнувши й оком, пес спроквола потягся до дівчини. Почувши, як його господар промовив: «Боже мій, це ж треба!», він здригнувся. Утім за цими словами удару не було. Його холодний ніс торкнувся її тонкого плаття. Вона, знеухомівши, подивилася на нього вологими очима, що блищали, як зорі.

— Дивись, — прошепотіла вона. — Дивись.

Казан, вигинаючись своїм великим сірим тілом, долав п'ядь за п'яддю ту невелику відстань, що відділяла його від дівчини. Його морда спершу торкнулася її ноги, а потім, повільно піднявшись угору, нарешті дісталася теплої маленької руки, що лежала на коліні. Його очі й досі дивилися на її обличчя: він запримітив дивну пульсацію на білій дівочій шиї, а згодом і тремтіння губ, тільки-но вона зачудовано глянула на його господаря. Чоловік і собі став навколінки поруч із ними й знову обійняв дівчину, після чого

поплескав собаку по голові. Казанові це не сподобалось. Сама природа навчила його не довіряти чоловічим рукам. Однак він дозволив себе торкнутися, бо бачив, що це чимось порадувало дівчину.

— Казане, друже, ти її не образиш, правда ж? — тихо сказав його господар. — Ми обидва її любимо, так, мій хлопчику? І тут нічого не вдієш. Вона наша, Казане, *наша!* Вона належить тобі й мені, і ми піклуватимемось про неї все наше життя й, якщо колись доведеться, боронитимемо її до загину, правда ж, мій друже Казане?

По довгому часі, як вони відійшли від собаки, Казан так само лежав на килимку. Дівчина й досі вбирала в себе його погляд. Він лише спостерігав і слухав — і весь час його все більше й більше брала охота торкнутися до дівочої руки, чи її плаття, чи ноги. Невдовзі його господар щось сказав, і дівчина, коротко засміявшись, схопилась і побігла в кут кімнати, де стояв великий квадратний блискучий предмет із зубами, довгими, ніж його тіло. Він недомислював: для чого були ті зуби? Та от дівочі пальці торкнулися їх — і до собачого вуха долинули дивовижні звуки. Ні шепіт вітрів, ні вся музика річкових водоспадів і порогів, ні щебетання птахів напровесні — ніщо, що пес коли-небудь чув, не могло зрівнятися з цими звуками. Уперше на своєму віку Казан почув музику. На хвилю він здригнувся з ляку, а коли той минув, відчув у своєму тілі дивне збудження. Пес хотів сісти й завити, як то робив на мільярди небесних зір холодними зимовими ночами. Але щось його втримувало від цього. Уся річ була в дівчині. Поволі він почав підкрадатися до неї й зупинився, лиш коли зловив на собі чоловіків погляд. Та вже за мить Казан, притиснувшись горлянкою й мордою до підлоги, поновив свій дуже повільний рух. Він був уже посеред кімнати — саме на півдорозі до неї, — коли прекрасні звуки почали стихуватись і ставати невиразними.

— Іще! — тихо й швидко попрочав чоловік. — Іще! Не зупиняйся!

Дівчина повернула голову, побачила Казана, що розплався на підлозі, і стала грати далі. Чоловік, як і раніше, не зводив із собаки очей, утім його погляд не міг уже стримати Казана. Він підповзав усе ближче і ближче, аж доки, нарешті, досяг своєю мордою сукні, що спадала на підлогу. І тут дівчина заспівала. Від цього співу по Казановому тілу пробігло тремтіння. Давно колись доводилося чути йому й мугикання індіанки з племені крі перед її тіпі¹, і дикий поспів північного оленя, карібу, — та ніколи до його вуха не долинали такі чудесні звуки, що оце лунали з дівочих уст. Тепер він геть забув про свого господаря. Тихенько, зіщулившись, так, щоб вона не помітила, вовкопес підвів голову й упіймав на собі дівочий погляд. Було в її очах щось таке, що надало йому духу покласти голову на її коліно. Удруге відчувши дотик жіночої руки, він заплющив очі й протяжно зітхнув. Музика припинилася. Над Казаном пролунав слабкий деренчливий звук, наче засміялися й заплакали водночас. Зразу ж таки він почув, як кахикнув його господар.

— Я завжди любив цього халамидника, але й уявити не міг, що він на таке здатен, — сказав він, і голос його прозвучав для Казана незвично.

Розділ II НА ПІВНІЧ

Дивовижні дні настали для Казана. Занудьгував він, щоправда, за лісовими нетрями й глибокими снігами; скучив за щоденними спірками зі своїми товаришами в упряжі, коли й зі сваром доводилося їх примушувати йти потрібним маршрутом; за їхнім тявканням слідком; за довгими переходами безмежними дикими просторами навпростець. Бракувало йому

¹ Тіпі — загальноживана назва для традиційного переносного житла кочових індіанців Великих рівнин.